

verða latin P/F Skálafjarðar-tunlinum í seinasta lagi tann 1. august 2011.

Stk. 3. Um landsstýrismaðurin ikki nýtir heimildina at geva P/F Skálafjarðar-tunlinum einkarættin áðrenn tann 1. august 2011, fellur heimildin burtur, uttan so at landsstýrismaðurin í staðin ger av at bjóða út einkarættin í friari kapping, við tí endamáli at geva øðrum einkarættin. Um so er, verður landsstýrismanninum heimilað at gera ein sáttmála um einkarætt við tann, sum út frá einari samlaðari meting má metast at hava givið besta tilboðið.”

Í viðmerkingini í lógini til §3, stk. 3 verður ásett hvussu §3, stk. 3 skal skiljast:

“Stk. 3. Eyðnast tað ikki at gera eina loyvisavtalu innan 1. august 2011, so fellur einkarætturin burtur, um landsstýrið ikki í staðin velur at bjóða einkarættin út í friari kapping fyri at kunna geva einum øðrum loyvishavara einkarættin. Í einum slikum føri verður landsstýrinum heimilað at gera eina loyvisavtalu í samsvari við treytirnar í hesi lógini við tann tilboðsgevaran, sum hevur tað samanumtikið besta figgjarglaga boðið.

Við útboð verður einans miðað eftir eini kappingarútseting. Tað er sostatt nóg mikið, at meira enn ein partur verður boðin til samrøðu við landsstýrið. Tað verður gingið út frá, at kappingarútsetingin í tíð verður samanhangið við 1. november 2010. Tað snýr seg sostatt ikki um eina standandi heimild til landsstýrið, sum kann verða brúkt uttan tíðaravmarking.”

Tvær treytir skuldu sostatt uppfyllast, um so er, at landsstýrið hevði farið í samráðingar við nýggjar íleggjarar við gomlu lógarheimildini.

1. Sáttmálin við íleggararnar skuldi vera í samsvari við treytirnar í lógini frá 2010. Nógv bendir á, at tað er verandi sáttmáli við CIP ikki. Havi tó ikki sæð sáttmálan, men tað er ikki uttan orsök, at landsstýrismaðurin í innlendismálum hevur lagt nýggja lógarbroyting fyri Løgtingið við eini røð av ásetingum um endurgjaldskyldu í samband við fleiri viðurskifti komandi 50 árin, og frávikum frá innliti sambært fyrisitingarlógini v.m. Eisini verður í nýggju lógarbroytingini heimilað landsstýrismanninum at frátaka kommununar byggimyndugleikan. Um hetta eru treytir, ið skulu til fyri at sáttmálin

við CIP skal kunnu fremjast í verki, so er sáttmálin ikki í samsvari við lógina frá 2010.

2. Tað sum kanska er enn meira álvarsamt er, at talan skuldi vera um eina útbjóðing, ið var í tíð samanhangið við 1. august 2011. Tí talan er IKKI um eina standandi heimild til landsstýrið, og harvið eina heimild, ið IKKI kann nýtast uttan tíðaravmarking. Sum kunnugt avgjórðið landsstýrið í 2011 at sleppa ætlanini at gera privatan tunnil, og boðaði táverandi landsstýrismaður alment frá, at ætlanin í staðin var at gera almennan tunnil. Eftir hetta varð løgtingsval og nýtt landsstýri og løgting hartil valt.

Harvið má lógarheimildin í lógini frá 2010 sigast at verða farin úr gildi.

Landsstýrismaðurin angrar, at hann ikki undirskrivaði sáttmálan 27. juni!

At núverandi samgonga tí ikki fekk til vega nýggja lógarheimild fyrst, áðrenn farið varð undir samráðingar við íleggjarar er óskiljandi.

Samgongan valdi at geva landsstýrismanninum á figgjarlógini fyri 2013 heilar 6 mió. kr. til at fyrireika útbjóðing av tunnlinum í 2013. Men hetta merkir tó ikki, at landsstýrismaðurin kundi undirskriva ein endaligan sáttmála áðrenn dagført lógaruppskot við neyðugu materiellu heimildini varð viðgjørd og samtykt á Løgtingi. Nakað, ið fleiri samgongutingfólk, væntaðu fór at verða gjørt.

Hyggja vit nærri at viðmerkingunum til játtanina á figgjarlógini fyri 2013, so stendur: “Innlendismálaráðið er farið undir at fyrireika útbjóðing av verkætlanini at gera Eysturoyartunnilin.

Tað eru játtaðar 6,0 mió. kr. til endamálið í 2013.” Hetta merkir ikki, at heimild er til at undirskriva endaligan sáttmála.

Tað er fullkomiliga óhaldbært, at hava ein landsstýrismann í Innlendismálum, ið - sjálvst eftir alt tað, ið er komið fram í málinum - staðfestir, at tað einasta, ið hann angrar er, at hann ikki skrivaði undir sáttmálan við CIP 27. juni 2013, áðrenn lógarheimildin varð latin Løgtinginum. Hetta sigur alt um, hvussu langt úti politiska leiðslan er í dag. Um hetta ikki verður steðgað, so fer søgan at endurtaka seg í nærmastu framtíð.

1 mió. kr. í endurgjaldi til CIP, tí Løgtingið ikki samtykkir eina lóg?

Men landsstýrið hevur ikki bert undirskrivað ein sáttmála við onkrum treytum – nei, landsstýrið (landsstýrismaðurin í Innlendismálum og løgmaður) hevur bundið landið til, at rinda privata felagnum CIP 1 mió. kr. í endurgjaldi um so varð, at Løgtingið ikki samtykti lógina, ið skuldi geva heimild til at undirskriva sjálvan sáttmálan – áðrenn 1. september 2013. Hetta ljóðar jú heilt “trage-komiskt” og fullkomiliga umvent. Løgtingið hevur jú ikki givið landsstýrismanninum heimild til at undirskriva sáttmálan, og hóast hetta so undirskrivar landsstýrismaðurin sáttmála, ið bindur landið til at rinda útlenskum felagi endurgjald, um Løgtingið ikki ger sum landsstýrismaðurin og CIP vil?

Sjálvandi eigur Løgtingið undir ongum umstøðum at góðtaka hetta, og tað átti landsstýrið heldur ikki. Ongin materiell lógarheimild er fyri at brúka hesa milliónina, og er tí sera ivasamt um lands-

stýrismaðurin hevur heimild til at rinda 1 mió.kr. til CIP.

“Privat loysn uttan almennan váða” – Nei

Løgmaður og landsstýrismaðurin hava hartil verið alment frammi við, at við privata tunlinum verður onki alment veðhald og ongin almennur váði. Hetta er bara ikki rætt.

Landsverk hevur gjørt frágreiðing og mett, at avleiddar verkætlanir mugu gerast báðumegin Eysturoyartunnilin fyri omanfyri hálva mia. kr. Løgmaður og landsstýrismaður nevna onki um hetta.

Í lógaruppskotinum frá landsstýrismanninum skal landið eisini veita endurgjald til CIP um so er, at felagið verður verri stillað komandi 30-50 árin, av at: 1) skattalóggávan viðvíkjandi avskrivningum verður broytt, 2) um trygdarkrøv v.m. til tunlar í framtíðini verða broytt ella um 3) verkætlan verður framd, ið fer at kappast við Eysturoyartunnilin. Hetta er sanniliga ein stórus váði fyri landið. Men løgmaður og landsstýrismaðurin nevna onki um henda váða.

Løgmaður hevur hartil alment fegnast um, at “eisini føroyskir pensjónspengar eru við í verkætlanini”. Hetta tí almenna pensjónsfelagið LÍV hevur bjóðað seg at seta um 200 mió. kr. í privatu verkætlanina. Sum kunnugt veðheldur landskassin fyri pensjónum teknaðar áðrenn 1. januar 2000 hjá LÍV. Um so er, at hesin partur av pensjónunum í LÍV ikki verður hildin uttanfyri iløguna saman við CIP, so vil landskassin óbeinleiðis koma at veðhalda fyri parti av CIP-verkætlanini umvegis landskassaveðhaldið hjá LÍV.

Eisini tryggjar lógarupp-

skotið frá Innlendismálaráðnum, at CIP fær einkarrætt og møguleika at bíða heilt til 2021 áðrenn farið verður í gongd við tunnilin. Fram til 2021 vilja onnur ikki arbeiða við hesum, samstundis sum vandi er fyri, at CIP til ta tíð velur at fremja aðrar iløgur í staðin. Men hetta er ein váði, ið heldur onki verður nevnt um frá landsstýrisins síðu.

Hartil er tað ein váði fyri landið, at landið missur ræðisrættin yvir týðandi parti – enn tá yvirskotsgevanandi parti - av samferðslukervinum. Hetta avmarkar eitt nú møguleikarnar fyri eini samanhangið og burðardyggari ætlan fyri, hvussu framtíðar inntøkur fáast skilabest til vega, til at figgja útreiðslur til viðlíkahald og útbygging av samferðslukervinum.

Politiskir rossahandlar í 100-millióna klassanum

Men málið er bara farið meira og meira av sporinum. Tí tá tað gjørdist greitt, at fleiri samgongutingfólk ikki fóru at taka undir við málinum, so valdi løgmaður at fara alment út og bjóða andstøðutinglimum rossahandlar í 100-millióna klassanum, um hesir bert atkvøddu fyri lógini, ið skuldi heimila privata sáttmálanum við CIP.

Kendist fullkomiliga óveruligt, at hetta kundi henda í okkara rættar-samfeli.

Hetta eru ikki persónligir pengar, ið handlast skuldi við. Nei, skattgjaldarans pensjónur.

Løgmaður tosaði alment um, at tað var í finasta lagi, at nýta Landsbankafæið á 150 mió. kr. (peningur, ið samgongan inntøkufórðið í 2013, tí Landsbankin varð avtikin) til politiskar rossahandlar.

Um bert andstøðutinglimir úr Sandoynni atkvøddu fyri CIP-lógini, so skuldu hesir fáa 150 mió. kr. til Sandoyartunnil afturfyri. Ein sera ódámiligur og óhóskandi framferðarháttur.

Fyrst brúka Landsbankafæið og síðan ognina hjá Samhaldsfasta?

Syrgiliga hugvekjandi er tað hartil, at bert 4-5 mánaðar eftir, at Landsbankin formliga varð avtikin – 1. apríl 2013 – gjørdist forsøgnin um, at politiskar ætlanir vóru við Landsbankafænum til veruleika. Eisini hóast hetta fæ eftir ætlan skuldi nýtast til framhaldandi at styrkja gjaldføri og figgjarstøðu landsins.

Tá samgongan avtók Landsbankan tók landsstýrið samstundis ræðið á Samhalds-fasta eftirlønargrunninum. Spurningurin er, um fæið hjá Samhaldsfasta á nærum 1 mia. kr. verður tað næsta, ið samgongan fer eftir. Við hesum landsstýri tykist hetta ikki ómøguligt.

Hetta er nú enn nærri veruleikanum, tí greitt er, at landsstýrið longu hevur vent sær til Samhaldsfasta fyri at kanna møguleikan. Nógv bendir sostatt á, at stendur tað til landsins leiðslu, so skal fæið hjá Landsbankanum og Samhaldsfasta nýtast til politiskar verkætlanir. Júst sum spátt varð, tá Landsbankin varð avtikin og Samhaldsfasti varð lagdur undir landsstýrismannin í figgjar-málum. Syrgiligt, men satt.

Nýggj leiðsla má til sum skjótast

Tað er alneyðugt at vit sum skjótast fáa Føroyar úr hesi politisku undantaksstøðuni, ið er so sera skaðilig fyri okkara land og fólk.

Ein máti at fremja hetta í verki er at útskriva løgtingsval, so vit fáa nýggja mannning á Løgting og í landsins leiðslu – og fáa sett nøkur nýggj og savnandi mál fyri land og fólk. Men uttan mun til um val verður ella ikki, er neyðugt við nýggjari samgongu, so nýggj stjórn og leiðsla verður vald fyri landið. Hetta fyri at tryggja, at seinastu tvey árin av valskeiðnum ikki verða eitt framhald av undanfarnu tveimum árunum, men heldur tvey ár við nýggjari samgongu, ið megnar at endurreisa álitid á politisku skipanina – og vil fremja týðandi og savnandi mál til frama fyri alt fólkid í Føroyum.